

TÜRKİYE’NİN TOPLUMSAL YAPISI

Dersin Kodu: SOSY2170 **Yarıyıl:** 3 (2018-2019 Güz) **Tür:** Zorunlu **Kredi:** 3 **AKTS:** 6

Dersi Veren Öğretim Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Akyurt

Ders Yer ve Zamanı: 3D15-3D16 (eski: 367), Salı, 15:30-17:10

Görüşme Yer ve Saati: 2A8 (eski: 207), Perşembe, 14:00-15:00

Kitap Değerlendirmeleri Teslim Tarihi: 20 Kasım 2018, Salı

Dersin Amacı: Bu dersin amacı, Türk toplumunun yapısını teorik, tarihsel ve siyasi, iktisadi, dinî gibi çeşitli açılardan ele alarak bu alanlardaki mevcut literatürü tanıtmak ve eleştirel bir analize tabi tutmaktır.

Dersin İçeriği: Derste Türk toplumunun yapısı sosyolojinin alanına giren çeşitli açılardan ele alınacaktır. Öncelikle toplumsal yapı kuramları tanıtılacak, kısaca Türk toplumunun tarihsel boyutu incelenecektir. Daha sonra Türk toplumunun siyaset, iktisat, din, etnisite ve mekansal dağılım (köy, kasaba ve kent tecrübeleri) gibi açılardan tanınmasına yönelik okuma ve tartışmalar yapılacaktır. Son olarak demografik dağılım ve göç, istatistik veriler, isim koyma davranışları, günlük hayat taktikleri, kadın-erkek ilişki ve rolleri, memleket ilişkileri, trafik, spor, hukuk, dizi tercihleri gibi çeşitli kültürel alanlardan hareketle Türk toplum yapısının nasıl tanınabileceğine dair karşılaştırmalı analizlere yer verilecektir.

Dersin İşleniş Yöntemi: Konferans ve tartışma. Ders iki blok halinde, on dakikalık bir teneffüs verilerek yapılacaktır. Dersin ilk saatinde Powerpoint sunumu yapılacak, bu saat konferans şeklinde işlenecektir. Aradan sonraki ikinci saat okumaların yanı sıra kitap değerlendirmelerinin tartışılmasına ayrılacaktır.

Dersin Değerlendirme Yöntemi:

Derse Devam: % 5 (Her ders 10 puan değerinde, 10 derse gelen 100 yani tam puan almış olacak.) (Finale girmek için %50 devam yani en az 6 derse girme zorunluluğu var.)

Kısa Sınavlar (Quizler): % 10 (Dönem boyunca habersiz olarak 2 ila 4 tane yapılacak.)

Ödev (Kitap Değerlendirmesi): %10

Bu derste öğrenciler bireysel olarak, Türk toplum yapısına ilişkin literatür havuzundan seçtikleri birer kitapla ilgili değerlendirme yazacaktır. 2 Ekim 2018 Salı gününe kadar kendi seçimlerini yapmayan öğrencilere tesadüfi olarak birer kitap tayin edilecektir. Sayfa sınırı, standart kenar boşluğu 12 punto 1,5 aralık 5 sayfadır. Sınır 5 sayfa x 300 kelime, 1500 kelime olarak da hesaplanabilir. Kitap değerlendirmeleri en geç vizelerin (10-18 Kasım 2018) bitimini takip eden ders gününde (20 Kasım 2017, Pazartesi) teslim edilmelidir. Kitap değerlendirmesi hazırlanırken *Addicta* dergisinin “Kitap Değerlendirmesi İçin Notlar”ından yararlanılabilir. Gecikme halinde her gün için 100 üzerinden 4 puan kırılacaktır. Fakat gecikmeden kaynaklanan azami puan kesintisi ödev puanının yarısı ile sınırlıdır. Dolayısıyla ödeviniz en kötü ihtimalle yarısı (100 yerine 50) üzerinden değerlendirilecektir. Ödev kapak sayfasız, arkalı önlü çıktı alınarak, şeffaf dosya içinde teslim edilecektir. İlk sayfaya adınızla numaranızı yazmayı ve sayfalara numara vermeyi unutmayın ☺

Ara Sınav (Vize): % 25 (Vizeye kadar olan kısımdan sorumlu olunacaktır.)

Final: % 50 (Vizeden finale kadar olan kısımdan sorumlu olunacaktır.) (Finale girmek için %50 devam yani en az 6 derse girme zorunluluğu vardır.)

Haftalık Konu Başlıkları ve Okumalar:

1. Hafta (18 Eylül 2018): Dersin, haftalık konu ve okumaların tanıtılması

2. Hafta (25 Eylül 2018): Teorik Çerçeve

Kalaycıoğlu, S. (2016). "Toplumsal Yapı: Toplumsal Kurumlar, Gruplar ve Toplumsal Değişme". M. Zencirkıran (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı içinde* (s. 3-18) (5. baskı). Dora Yayinlari [16 sayfa]

Erkilet, A. (2007). *Toplumsal Yapı ve Değişme Kuramları* (1. baskı). Hece Yayinlari içinde "Ralf Dahrendorf'un Toplum ve Kültüre Yaklaşımı" (s. 150-172) [23 sayfa]

3. Hafta (2 Ekim 2018): Türkiye’de Toplumsal Yapı Araştırmalarına Giriş

(Bu tarih aynı zamanda değerlendirilecek kitapların seçilebileceği son tarihtir.)

Başak, S. (2016). *Türkiye’de Sosyolojide Yapı Araştırmaları*. İçinde L. Sunar (Ed.), *Türkiye’de Toplumsal Değişim* (3. baskı, ss. 37–66). Ankara: Nobel. [30 sayfa]

4. Hafta (9 Ekim 2018): AÇILIŞ TÖRENİ SEBEBİYLE İPTAL

5. Hafta (16 Ekim 2018): Tarihsel Açıdan Türk Toplumunu I: Osmanlı Toplum Yapısı

Tabakoğlu, A. (2016). "Osmanlı İçtimai Yapısının Ana Hatları". M. Zencirkıran (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı içinde* (s. 19-40) (5. baskı). Dora Yayinlari. [22 sayfa]

Sezer, B. (1978). "Türk Toplum Tarihi Üzerine Tartışmalar: 1- Feodalizm". *Toplum ve Bilim*,4 (Kış 1977), 46–62 [17 sayfa]

6. Hafta (23 Ekim 2018): Tarihsel Açıdan Türk Toplumunu II: Türk Modernleşmesi

Gökalp, Z. (2010). *Türkleşmek İslamlaşmak Muasırlaşmak* (2. baskı). Akçağ Yayinlari içinde, "Üç Akım", "Dil", "Gelenek ve Kural", "Kültür Topluluğu Medeniyet Topluluğu" (s. 11-34) [24 sayfa]

Said Halim Paşa. (2017). *Buhranlarımız ve Son Eserleri* (13. baskı). İstanbul: İz Yayıncılık içinde "Meşrutiyet" bölümünden seçme, "Meşrutiyet Anayasası Sosyal Yapımıza Uygun Değildir" (s. 14-30) [17 sayfa]

7. Hafta (30 Ekim 2018): Tarihten Günümüze Siyasi Açıdan Türk Toplumunu

Mardin, Ş. (2016). *Türkiye’de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* (22. baskı). İletişim Yayinlari. İçinde "Türk Siyasetini Açıklayabilecek Bir Anahtar: Merkez-Çevre İlişkileri" (s. 30-66) [37 sayfa]

8. Hafta (6 Kasım 2018): Siyasi Açıdan Çağdaş Türk Toplumunu

Açıkel, F. (2009). "Türkiye’de Parlamento ve Siyasal Seçkinler". İçinde *TBMM Milletvekili Veritabanı Oluşturulması ve Siyasal Seçkin/Milletvekilleri Profili Çalışması* (ss. 86-121). Ankara Üniversitesi. [38 sayfa]

9. Hafta (10-18 Kasım 2018): ARA SINAV (VİZE) HAFTASI

10. Hafta (20 Kasım 2018): İktisat Açısından Türk Toplumunu

(Bu tarih aynı zamanda kitap değerlendirmelerinin teslim tarihidir.)

Buğra, A. (2015). *Devlet ve İşadamları*. (F. Adaman, Çev.) (9. baskı). İletişim Yayinlari içinde "Türk İşadamlarının Toplumsal Kökenleri" (83-104) [22]

11. Hafta (27 Kasım 2018): Din Açısından Türk Toplumunu

Akşit, B., Şentürk, R., Küçükkural, Ö., & Cengiz, K. (2012). *Türkiye’de Dindarlık Sosyal Gerilimler Ekseninde İnanç ve Yaşam Biçimleri* (1. baskı). İletişim Yayinlari içinde "Denizli" (s. 156-202) [47]

12. Hafta (4 Aralık 2018): Köy-Kasaba-Kent Monografileri

Şevki, M. A. (1968). Osmanlı tarihinin sosyal bilimle açıklanması ve öteki makaleleri. (M. Sencer, Ed.). İstanbul: Elif içinde "Ülkeyi Tanıma Yolu: Monografik İncelemelere Doğru" [1931] (s. 137-151) [14]

Kıray, M. B. (2000). Ereğli / Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası (3. baskı). Bağlam Yayıncılık içinde "Giriş: Problem" (s. 11-18) ve "Özet ve Sonuçlar" (s. 213-219) [15]

13. Hafta (11 Aralık 2018): Demografi, Göç ve Kentleşme

Erder, S. (2013). İstanbul'a Bir Kent Kondu: Ümraniye (5. baskı). İletişim Yayınları içinde "Göçün Canlandırdığı İlişkiler: Köken" (s. 225-252) [28 sayfa]

14. Hafta (18 Aralık 2017): Çeşitli Kültürel Boyutlarıyla Türk Toplumunu

Akarçay, E., & Suğur, N. (2015). Dışarıda Yemek: Eskişehir'de Yeni Orta Sınıfın Fast-Food Yeme-İçme Örüntüleri. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 1–29. [29]

Yaman, Ö. M. (2016). Apaçi Gençlik: Gençlerin Toplumsal Davranış ve Yönelimleri: İstanbul'da "Apaçi" Altkültür Grupları Üzerine Nitel Bir Araştırma (1. baskı). Bir Yayıncılık içinde "3.2.1 Akran İlişkileri" (s. 186-202) [17]

Kitap Değerlendirme Havuzu

İktisat Sosyolojisi - Meslekler Sosyolojisi

1. Buğra, A. (2015). *Devlet ve İşadamları*. (F. Adaman, Çev.) (9. baskı). İletişim Yayınları.
2. Keyder, Ç. (2015). *Türkiye'de Devlet ve Sınıflar* (20. baskı). İletişim Yayınları.
3. Genç, M. (2017). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi* (14. baskı). Ötüken Neşriyat.
4. Boratav, K. (2004). *İstanbul ve Anadolu'dan Sınıf Profilleri*. İmge Kitabevi Yayınları.
5. Göle, N. (2016). *Mühendisler Ve İdeoloji*. (K. Şahin, Ed.) (6. baskı). Metis Yayınları.
6. Yıldırım, K. (2013). *Osmanlı'da İşçiler (1870-1922) Çalışma Hayatı, Örgütler, Grevler*. İletişim Yayınları.
7. Birelma, A. (2014). *Ekmek ve Haysiyet Mücadelesi Günümüz Türkiye'sinde Üç İşçi Hareketinin Etnografisi*. İletişim Yayınları.
8. Özmen, Z. (2017). *Beyaz Yakalı Yaşam Tarzları*. Phoenix Yayınevi.

Din Sosyolojisi

9. Şentürk, R., Akşit, B., Küçükkural, Ö., & Cengiz, K. (2012). *Türkiye'de Dindarlık Sosyal Gerilimler Ekseninde İnanç ve Yaşam Biçimleri* (1. baskı). İletişim Yayınları.
10. Mardin, Ş. (2014). *Din ve İdeoloji* (22. baskı). İletişim Yayınları.
11. Çakır, R. (2017). *Ayet ve Slogan: Türkiye'de İslami Oluşumlar* (12. baskı). Metis Yayınları.

Göç Sosyolojisi

12. Abadan Unat, N. (2017). *Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa* (3. baskı). İstanbul Bilgi Üniversitesi.
13. Koyuncu, A. (2015). *Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler*. Çizgi Kitabevi.
14. Erdoğan, M. M. (2018). *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum* (2. bs). İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Kır Sosyolojisi – Köy Monografileri

15. Boran, B. (1945). Toplumsal Yapı Araştırmaları: İki Köy Çeşidinin Mukayesesi (1. baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
16. Berkes, N. (1945). Bazı Ankara Köyleri Üzerinde Bir Araştırma. Ankara: AÜDTÇF Yayınları.
17. Özensel, E. (2015). Türkiye’de Kırsal Yapıların Dönüşümü Kırsal Sosyoloji (1st ed.). Çizgi Kitabevi.
18. Keyder, Ç., & Yenal, Z. (2015). Bildiğimiz Tarımın Sonu: Küresel İktidar ve Köylülük (3. bs). İletişim Yayınları.

Kent Sosyolojisi - Kentleşme

19. Kıray, M. B. (2000). Ereğli / Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası (3. baskı). Bağlam Yayıncılık
20. Kıray, M. B. (y.y.). Örgütlemeyen Kent: İzmir (2. baskı). Bağlam Yayıncılık.
21. Karpat, K. H. (2004). Türkiye’de Toplumsal Dönüşüm. (A. Sönmez, Çev.) (1. baskı). İmge Kitabevi Yayınları
22. Erder, S. (2013). İstanbul’a Bir Kent Kondu: Ümraniye (5. baskı). İletişim Yayınları
23. Işık, O., & Pınarcıoğlu, M. M. (2015). Nöbetleşe Yoksulluk: Gecekondulaşma ve Kent Yoksulları / Sultanbeyli Örneği (10. baskı). İletişim Yayınları.
24. Keyman, E. F., & Lorasdağı, B. K. (2010). Kentler: Anadolu’nun Dönüşümü, Türkiye’nin Geleceği. Doğan Kitap.
25. Behar, C. (2014). *Bir Mahallenin Doğumu ve Ölümü (1494-2008) Osmanlı İstanbul’unda Kasap İlyas Mahallesi*. Yapı Kredi Yayınları.

Kültürel Boyutlar

26. Akarçay, E. (2016). Beslencenin Sosyolojisi (1. baskı). Phoenix Yayınevi.
27. Özarslan, O. (2016). Hovarda Alemi Taşrada Eğlence ve Erkeklik (1. baskı). İletişim Yayınları.
28. Lüküslü, D. (2015). Türkiye’de Gençlik Miti 1980 Sonrası Türkiye Gençliği (4. baskı). İletişim Yayınları.
29. Yaman, Ö. M. (2016). Apaçi Gençlik: Gençlerin Toplumsal Davranış ve Yönelimleri: İstanbul’da “Apaçi” Altkültür Grupları Üzerine Nitel Bir Araştırma (1. baskı). Bir Yayıncılık
30. Ergun, D. (2004). *Türk Bireyi Kuramına Giriş* (2. baskı). İmge Kitabevi Yayınları.
31. Önderman, M. (2007). *Türkiye’de Paranoid Ethos*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
32. Ünsal, A. (2013). *Anadolu’da Kan Davası*. (N. Öktem & E. Öktem, Çev.) (4. baskı). Yapı Kredi Yayınları.
33. Turhan, M. (2010). *Kültür Değişmeleri Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik* (6. baskı). Çamlıca Yayınları.
34. Kandiyoti, D., & Saktanber, A. (Ed.). (2017). *Kültür Fragmanları Türkiye’de Gündelik Hayat* (4. baskı). Metis Yayınları.
35. Ahıska, M., & Yenal, Z. (2006). *Aradığınız Kişiye Şu An Ulaşılamıyor* (1. baskı). Osmanli Bankasi Arşiv ve Araştırma Merkezi.
36. Bali, R. N. (2015). *Tarz-ı Hayat’tan Life Style’a Yeni Seçkinler, Yeni Mekanlar, Yeni Yaşamlar* (11. baskı). İletişim Yayınları.
37. Gürbilek, N. (2016). *Vitrinde Yaşamak: 1980’lerin Kültürel İklimi* (8. baskı). Metis Yayınları.